

Příloha č. 1 – Struktura třídního vzdělávacího programu (TVP)

Třídní vzdělávací program (dále jen TVP) je konkrétním rozpracováním Školního vzdělávacího programu mateřské školy na období 2026–2031 (dále jen ŠVP). TVP vychází z jeho koncepce, vzdělávací filozofie a struktury integrovaných bloků uvedených v kapitole 7.2 ŠVP.

TVP je pracovním dokumentem pedagoga, který konkretizuje vzdělávací obsah pro danou třídu s ohledem na:

- věkové složení dětí,
- individuální potřeby a možnosti dětí,
- aktuální situaci ve třídě,
- podmínky mateřské školy.

TVP respektuje cíle předškolního vzdělávání stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání a naplňuje je prostřednictvím osmi integrovaných bloků převzatých ze ŠVP:

- 7.2.1 Já a moji kamarádi
- 7.2.2 Podzim kolem nás
- 7.2.3 Člověk a jeho tělo
- 7.2.4 Už je tu zas vánoční čas
- 7.2.5 Zima kolem nás
- 7.2.6 Zvířata v zimě
- 7.2.7 Jaro kolem nás
- 7.2.8 Léto kolem nás

TVP zachovává jednotnou strukturu každého integrovaného bloku:

- charakteristika bloku pro konkrétní třídu,
- vzdělávací záměry,
- očekávané výstupy (pozorovatelné projevy dítěte),
- vzdělávací nabídka,
- diferenciaci podle věku a individuálních potřeb,
- evaluace.

TVP je flexibilní dokument. Je průběžně doplňován a upravován podle aktuálních potřeb dětí, výsledků pedagogické diagnostiky a průběžné evaluace.

2. Postavení TVP v systému dokumentů školy

TVP je závazným pracovním dokumentem pedagogů třídy a je plně v souladu se ŠVP. Nenahrazuje ŠVP, ale konkretizuje jeho obsah pro konkrétní skupinu dětí.

Veškeré vzdělávací činnosti realizované ve třídě musí být v souladu s koncepcí ŠVP a jeho integrovanými bloky.

3. Evaluace TVP

Evaluace probíhá:

- průběžně během realizace jednotlivých bloků,
- po ukončení každého integrovaného bloku,
- závěrečným hodnocením na konci školního roku.

Výsledky evaluace slouží k úpravě vzdělávací nabídky a plánování další pedagogické práce.

Příloha č. 2 – Pedagogická diagnostika a evaluační nástroje

Pedagogická diagnostika (MŠ) – stručný výčet:

- Přirozené pozorování při hře a činnostech
- Rozhovor s dítětem (přiměřený věku)
- Rozhovor s rodiči
- Analýza výtvarných a pracovních výstupů
- Diagnostické záznamy (vývojové listy dítěte)
- Portfolio dítěte
- Pedagogická diagnostika formou hry (didaktické hry)
- Orientační screening školní zralosti

Evaluační nástroje (MŠ) – stručný výčet:

- Záznamové archy a checklisty (kontrolní seznamy)
- Hodnoticí škály vývoje dítěte
- Portfolia (sledování pokroku)
- Sebehodnocení dítěte (jednoduchou formou – např. obrázky, smajlíky)
- Reflexe učitelky (sebereflexe práce)
- Hospitace (interní)
- Dotazníky pro rodiče
- Evaluace třídního vzdělávacího programu (TVP)

Obsahem této přílohy jsou “živé” záznamové archy k:

- evaluaci
- autoevaluaci
- pozorování dítěte
- prostorovým podmínkám a materiálnímu vybavení
- integrovaným blokům
- hospitacím
- vzájemným hospitacím.

Příloha č. 3 – Adaptační opatření v mateřské škole

1. Úvod

Nástup dítěte do mateřské školy představuje významnou životní změnu, která vyžaduje citlivý přístup ze strany pedagogů i rodičů. Cílem adaptačního procesu je usnadnit dítěti přechod z rodinného prostředí do kolektivu, posílit jeho pocit bezpečí a podpořit jeho sociální i emocionální rozvoj.

2. Zásady adaptace dětí při nástupu do mateřské školy

- **Individuální přístup**
Každé dítě reaguje na změnu prostředí odlišně. Pedagogové respektují tempo adaptace jednotlivých dětí.
- **Postupné seznamování s prostředím**
Dítě má možnost se postupně seznamovat s prostředím třídy, pedagogy i ostatními dětmi.
- **Spolupráce s rodiči**
Otevřená komunikace mezi rodiči a pedagogy je klíčová. Rodiče jsou informováni o průběhu adaptace a mohou sdílet důležité informace o dítěti.
- **Bezpečné a podnětné prostředí**
Mateřská škola vytváří prostředí, které je pro děti bezpečné, přehledné a podporující jejich přirozenou zvědavost.
- **Podpora samostatnosti**
Děti jsou vedeny k postupnému osamostatňování při běžných denních činnostech.

3. Adaptační opatření

- **Adaptační období**
Umožnění postupného prodlužování pobytu dítěte v MŠ (např. první dny pouze na krátkou dobu).
- **Přítomnost rodiče**
V počáteční fázi může být umožněna krátkodobá přítomnost rodiče ve třídě.
- **Stabilní denní režim**
Pravidelný režim dne pomáhá dětem orientovat se v novém prostředí.
- **Rituály a pravidla**
Zavedení jednoduchých a srozumitelných pravidel a rituálů (např. ranní přivítání).
- **Individuální podpora dítěte**
Pedagog věnuje zvýšenou pozornost dětem, které mají s adaptací obtíže.
- **Oblíbený předmět z domova**
Dítě si může přinést oblíbenou hračku nebo předmět, který mu dodává pocit jistoty.

4. Role pedagoga

- vytváří přátelské a podporující klima,
- citlivě reaguje na potřeby dítěte,
- sleduje pokroky dítěte v adaptaci,
- komunikuje s rodiči a poskytuje zpětnou vazbu.

5. Role rodičů

- připravují dítě na nástup do MŠ (pozitivní motivace),
- dodržují domluvený režim,
- spolupracují s pedagogy a sdílejí důležité informace,
- loučení s dítětem provádějí krátce a klidně.

6. Závěr

Úspěšná adaptace dítěte na mateřskou školu je výsledkem spolupráce mezi pedagogy a rodiči. Respektování individuálních potřeb dítěte a vytvoření bezpečného prostředí napomáhá jeho spokojenému začlenění do kolektivu.

Příloha č. 4 – Pravidla soužití v mateřské škole (pravidla třídy)

- Chováme se k sobě hezky a s respektem.
- Nasloucháme si a neskáčeme do řeči.
- Pomáháme si a spolupracujeme.
- Dodržujeme domluvená pravidla a pokyny učitele.
- Hračky a pomůcky používáme šetrně a uklízíme je po sobě.
- Řešíme spory klidně, bez ubližování.
- Dbáme na bezpečnost svou i ostatních.

Tato pravidla podporují bezpečné, přátelské a podnětné prostředí pro všechny děti.

Příloha č. 5 – Orientační denní režim mateřské školy

Děti ze třídy **Soviček** a **Kuřátek** se scházejí od 6,30 do 7,15 hodin ve třídě Kuřátek a od 15,00 hodin do 16,30 hodin se odtud rozcházejí domů.

Děti ze třídy **Berušek** se scházejí od 6,30 do 7,45 ve své třídě, kde setrvají do 15,00 hodin.

Od 15,00 hodin se rozcházejí domů ze třídy **Kuřátek**.

Rozsah povinného předškolního vzdělávání probíhá v době od 8.00 do 12.00.

07,15 „Sovičky“ odcházejí do své třídy.

07,15 – 09,30 Od rána si všechny děti mohou hrát, cvičit, malovat, vyrábět. Zapojují se do společných činností i do činností v zájmových koutcích.

8,00 Je připravena svačina, děti svačí postupně podle potřeby.

9,30 Ukončujeme činnosti ve třídě a odcházíme se oblékat na pobyt venku.

9,30 – 11,30 Chodíme ven, v případě vhodného počasí odcházíme ven i dříve.

11,30 – 12,00 Obědváme, po obědě některé děti odcházejí s rodiči domů a ostatní jdou odpočívat.

12,00 – 12,30 Děti, které nespí se mohou věnovat činnostem, které neruší spící kamarády a postupně odcházejí domů.

12,30 – 14,00 Odpočíváme, postupně vstávají všechny děti, jdou se nasvačit a hrát si.

15,00 – 16,30 Při vhodném počasí odcházíme na školní zahradu.

15,00 Pokud nejsme venku, schází se všechny děti ve třídě „Kuřátek“.

16,30 Končí provoz.

Příloha č. 6 – Spolupráce se zákonnými zástupci

1. Význam spolupráce

Mateřská škola a rodina jsou dvě základní prostředí, ve kterých dítě vyrůstá. Jejich propojení umožňuje:

- jednotné působení na dítě,
- lepší poznání individuálních potřeb dítěte,
- podporu emocionální pohody a pocitu bezpečí,
- včasné řešení výchovných či vzdělávacích obtíží.

2. Formy spolupráce

a) Každodenní kontakt

- krátké rozhovory při příchodu a odchodu dítěte,
- předávání aktuálních informací o dítěti (nálada, zdravotní stav, chování).

b) Individuální konzultace

- plánované schůzky s rodiči,
- řešení konkrétních potřeb dítěte,
- doporučení pro domácí práci či výchovu.

c) Třídní schůzky

- informování o chodu mateřské školy,
- seznámení s vzdělávacím programem,
- prostor pro dotazy a diskusi.

d) Společné akce

- besídky, dílny, slavnosti, výlety,
- zapojení rodičů do aktivit školy,
- budování vztahů mezi rodinami a školou.

e) Písemná a elektronická komunikace

- nástěnky, informační tabule,
- e-maily, mobilní aplikace, webové stránky školy,
- informování o organizaci, akcích a změnách.

f) Zapojení rodičů do vzdělávání

- účast rodičů na programech (např. prezentace povolání),
- pomoc při organizaci akcí,
- spolupráce na projektech.

3. Zásady spolupráce

a) Partnerství a respekt

- rodiče i učitelé jsou rovnocenní partneři,
- respekt k názorům, hodnotám a rodinnému prostředí.

b) Otevřená komunikace

- upřímnost, srozumitelnost a pravidelnost,
- sdílení pozitivních i negativních informací.

c) Důvěra a diskrétnost

- zachování mlčenlivosti o citlivých informacích,
- budování bezpečného vztahu.

d) Individuální přístup

- respektování specifik každé rodiny,
- přizpůsobení komunikace potřebám rodičů.

e) Aktivní zapojení

- motivace rodičů ke spolupráci,
- vytváření příležitostí k jejich účasti.

f) Profesionalita pedagogů

- odborný přístup,
- schopnost poradit a podpořit,
- kontinuální vzdělávání pedagogů.

4. Možné problémy ve spolupráci

- nedostatek času ze strany rodičů,
- komunikační bariéry (např. jazykové),
- rozdílné výchovné přístupy,
- nízký zájem o spolupráci.

Řešení:

- flexibilní formy komunikace,
- individuální přístup,
- budování vztahu založeného na důvěře.

5. Závěr

Spolupráce mateřské školy se zákonnými zástupci by měla být systematická, otevřená a založená na vzájemném respektu. Pouze tehdy může efektivně podporovat harmonický rozvoj dítěte a přispět k jeho úspěšnému začlenění do společnosti.

Příloha č. 7 – Bezpečnost a ochrana zdraví dětí v mateřské škole

Bezpečnost a ochrana zdraví dětí v mateřské škole patří mezi klíčové oblasti předškolního vzdělávání. Pedagogičtí pracovníci i ostatní zaměstnanci školy nesou odpovědnost za vytváření takového prostředí, které minimalizuje rizika úrazů a zároveň podporuje zdravý fyzický i psychický vývoj dětí. Nejde pouze o dodržování předpisů, ale také o každodenní preventivní působení a výchovu dětí k bezpečnému chování.

Základní zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při vzdělávání

Základním principem je zajištění **stálého dohledu nad dětmi**. Učitelka mateřské školy musí mít neustálý přehled o všech dětech, a to jak ve třídě, tak při pobytu venku. Dohled musí být aktivní, přiměřený věku dětí a konkrétní situaci. Zvýšená pozornost je nutná zejména při činnostech, které mohou být rizikové (např. pohybové aktivity, pobyt na hřišti, manipulace s náčiním).

Další zásadou je **vytváření bezpečného prostředí**. Prostory mateřské školy musí splňovat hygienické a bezpečnostní normy – nábytek má být stabilní, hračky nezávadné a pravidelně kontrolované, podlahy neklouzavé a bez překážek. Venkovní prostory (zahrada, hřiště) musí být pravidelně kontrolovány a udržovány tak, aby nedocházelo k ohrožení dětí.

Důležitou součástí je také **prevence rizik a úrazů**. Pedagog by měl předvídat možné nebezpečné situace a aktivně jim předcházet. To zahrnuje například vhodnou organizaci činností, přizpůsobení aktivit věku a schopnostem dětí nebo stanovení jasných pravidel chování. Děti jsou postupně vedeny k tomu, aby samy rozpoznávaly rizika a chovaly se bezpečně.

Neméně podstatná je **výchova ke zdraví a bezpečnosti**. Děti se učí základním hygienickým návykům (mytí rukou, správné stolování), zásadám bezpečného chování (např. při přecházení silnice, při hrách) i jednoduchým pravidlům ochrany zdraví. Tato výchova probíhá přirozeně v rámci každodenních činností i cílených vzdělávacích aktivit.

Další zásadou je **zajištění vhodných podmínek pro pohyb a odpočinek**. Střídání aktivit, dostatek pohybu na čerstvém vzduchu i respektování individuální potřeby odpočinku přispívají k celkové pohodě a zdraví dětí. Přetěžování dětí nebo naopak nedostatek podnětů může vést k rizikovému chování či zdravotním problémům.

Součástí BOZP je také **správná reakce na mimořádné situace a úrazy**. Zaměstnanci mateřské školy musí být seznámeni s postupy první pomoci, evakuačními plány a krizovými opatřeními. V případě úrazu je nutné zajistit okamžitou pomoc, informovat zákonné zástupce a vést řádnou dokumentaci.

V neposlední řadě je důležitá **spolupráce s rodiči**. Rodiče by měli být informováni o pravidlech bezpečnosti v mateřské škole a podílet se na jejich dodržování (např. vhodné oblečení dětí, informování o zdravotním stavu dítěte). Jednotný přístup školy a rodiny posiluje bezpečné chování dětí.

Celkově lze říci, že bezpečnost a ochrana zdraví v mateřské škole není jednorázovým opatřením, ale komplexním a kontinuálním procesem, který prostupuje celým výchovně-vzdělávacím působením.